

Spis treści

Wstęp 11

Rozdział I. *Konstanty Adam Wojtaszczyk*

Istota i formy integracji europejskiej 13

Pytania i problemy 23

Bibliografia 23

Rozdział II. *Marek Nadolski*

Etapy, formy i uwarunkowania integracji europejskiej 24

1. Kształtowanie się jedności kulturowej 26

1.1. Wpływy antyku 26

1.2. Oddziaływanie kultury bizantyńskiej 27

1.3. Miejsce kultury barbarzyńskiej 29

1.4. Rola chrześcijaństwa 31

1.5. Funkcja uniwersalizmu 34

2. Przesłanki integracji politycznej 35

2.1. Znaczenie koncepcji jedności suwerenów 36

2.2. Rola idei integracji narodów 38

2.3. Skuteczność jedności wymuszanej 39

2.4. Sukcesy kompromisu politycznego 42

3. Budowa unii gospodarczej 47

3.1. Proces tworzenia strefy wolnego handlu 48

3.2. Proces tworzenia unii celnej 53

3.3. Konsekwencje stworzenia wspólnego rynku 55

3.4. Zaawansowanie unii gospodarczej i walutowej 57

4. Tworzenie unii politycznej 59

Pytania i problemy 64

Bibliografia 64

Rozdział III. *Stanisław Sulowski*

Państwo narodowe w procesie integracji europejskiej 66

1. Początki, kryzys i przemiany państwa narodowego 66

2. Państwo narodowe i integracja europejska 70

3. Pojęcie europeizacji 72
4. Dziedziny europeizacji państwa narodowego 74
 - 4.1. Porządek konstytucyjny 75
 - 4.2. Rząd i administracja 76
 - 4.3. Tożsamość narodowa i polityczna społeczeństw i elit 78
 - 4.4. Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa 79
5. Skutki europeizacji 79
6. Przyszłość państwa narodowego 80
 - Pytania i problemy 83
 - Bibliografia 83

Rozdział IV. *Konstanty Adam Wojtaszyk*

Instytucje Unii Europejskiej 84

1. Kwestie definicyjne 84
2. Zasady regulujące działalność instytucji Unii Europejskiej 86
3. Typologia instytucji Unii Europejskiej 88
4. Funkcje instytucji Unii Europejskiej 91
5. Charakterystyka głównych instytucji Unii Europejskiej 95
 - 5.1. Rada Europejska 95
 - 5.1.1. Geneza i rozwój Rady Europejskiej 95
 - 5.1.2. Prawne podstawy działania Rady Europejskiej 96
 - 5.1.3. Organizacja wewnętrzna Rady Europejskiej 97
 - 5.1.4. Kompetencje i działalność Rady Europejskiej 98
 - 5.2. Rada Unii Europejskiej 99
 - 5.2.1. Geneza i rozwój Rady Unii Europejskiej 99
 - 5.2.2. Prawne podstawy działania Rady Unii Europejskiej 100
 - 5.2.3. Organizacja wewnętrzna Rady Unii Europejskiej 100
 - 5.2.4. Kompetencje i działalność Rady Unii Europejskiej 103
 - 5.3. Komisja Europejska 104
 - 5.3.1. Geneza i rozwój Komisji Europejskiej 104
 - 5.3.2. Prawne podstawy działania Komisji Europejskiej 105
 - 5.3.3. Organizacja wewnętrzna Komisji Europejskiej 105
 - 5.3.4. Kompetencje i działalność Komisji Europejskiej 107
 - 5.4. Parlament Europejski 108
 - 5.4.1. Geneza i rozwój Parlamentu Europejskiego 108
 - 5.4.2. Prawne podstawy działania Parlamentu Europejskiego 110
 - 5.4.3. Organizacja wewnętrzna Parlamentu Europejskiego 111
 - 5.4.4. Kompetencje i działalność Parlamentu Europejskiego 113

- 5.5. Europejski Trybunał Sprawiedliwości i Sąd Pierwszej Instancji 116
 - 5.5.1. Geneza i rozwój wspólnotowego sądownictwa 116
 - 5.5.2. Prawne podstawy funkcjonowania Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji 116
 - 5.5.3. Organizacja wewnętrzna Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji 117
 - 5.5.4. Kompetencje i działalność Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji 118
- 5.6. Trybunał Obrachunkowy 119
 - 5.6.1. Geneza i rozwój Trybunału Obrachunkowego 119
 - 5.6.2. Prawne podstawy działania Trybunału Obrachunkowego 120
 - 5.6.3. Organizacja wewnętrzna Trybunału Obrachunkowego 120
 - 5.6.4. Kompetencje i działalność Trybunału Obrachunkowego 122
- 5.7. Komitet Ekonomiczno-Społeczny 123
 - 5.7.1. Geneza i rozwój Komitetu Ekonomiczno-Społecznego 123
 - 5.7.2. Prawne podstawy działania Komitetu Ekonomiczno-Społecznego 123
 - 5.7.3. Organizacja wewnętrzna Komitetu Ekonomiczno-Społecznego 123
 - 5.7.4. Kompetencje i działalność Komitetu Ekonomiczno-Społecznego 124
- 5.8. Komitet Regionów 125
 - 5.8.1. Geneza i rozwój Komitetu Regionów 125
 - 5.8.2. Prawne podstawy funkcjonowania Komitetu Regionów 125
 - 5.8.3. Organizacja wewnętrzna Komitetu Regionów 126
 - 5.8.4. Kompetencje i działalność Komitetu Regionów 128
- Pytania i problemy 128
- Bibliografia 129

Rozdział V. Karol Sobczak

Prawo Unii Europejskiej 130

- 1. Podstawowe pojęcia 130
- 2. Konstytucja dla Europy 131
- 3. Europejskie prawo pierwotne i prawo wtórne 134
 - 3.1. Rozporządzenia 137
 - 3.2. Dyrektywy 138
 - 3.3. Decyzje 140
 - 3.4. Akty niewładcze 140
 - 3.5. Inne akty prawne 141
- 4. Integracja prawa 141

- 5. Wnioski dotyczące posługiwania się prawem europejskim 148
- 6. Publikowanie aktów prawa europejskiego i ich udostępnianie 148
 - Pytania i problemy 150
 - Bibliografia 151

Rozdział VI. Katarzyna Żukrowska

- Europejska integracja gospodarcza 152**
 - 1. Etapy integracji 154
 - 2. Polityka poszerzania Unii i współpraca z krajami trzecimi 157
 - 3. Polityka pogłębiania integracji 161
 - 4. Instytucje europejskie w I filarze 162
 - 5. Dlaczego gospodarka a nie sfera polityki? 165
 - 6. Jednolity rynek wewnętrzny 166
 - 7. Europejski Obszar Gospodarczy 170
 - 8. Unia Gospodarcza i Walutowa 171
 - 9. *Pakt stabilizacji i wzrostu* 177
 - 10. *Strategia lizbońska* i konkurencyjność 179
 - 11. Czy Unii potrzeba więcej wspólnych polityk? 181
 - Pytania i problemy 182
 - Bibliografia 183
 - Źródła internetowe 183
 - Filmy ilustrujące proces integracji 183

Rozdział VII. Teresa Łoś-Nowak

- Polityka zagraniczna Unii Europejskiej 184**
 - 1. Od europejskiej współpracy politycznej do Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa Unii Europejskiej 185
 - 2. Instytucjonalizacja Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa 191
 - 3. Instrumenty Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa 195
 - 3.1. Pozatraktatowe instrumenty WPZiB 199
 - 4. Obszary Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa 199
 - 4.1. WPZiB a proces transformacji w krajach Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej 199
 - 4.2. Unia Europejska a wojny na Półwyspie Bałkańskim 202
 - 4.2.1. Casus Kosowo 205
 - 4.3. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa UE – Rosja 208
 - 4.4. Polityka zagraniczna Unii Europejskiej w regionie śródziemnomorskim 212
 - 4.5. Unia Europejska wobec konfliktu na Bliskim Wschodzie 214

- 4.6. Grupa AKP w polityce zagranicznej Unii Europejskiej 216
- 4.7. WPZiB UE wobec krajów Ameryki Łacińskiej i Wysp Karaibskich 217
- 4.8. Unia Europejska a kraje azjatyckie 220
- 4.9. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa UE – Stany Zjednoczone 226
- Pytania i problemy 234
- Bibliografia 235
- Dokumenty 235

Rozdział VIII. Ryszard Zięba

Europejska Polityka Bezpieczeństwa i Obrony 236

- 1. Kwestie definicyjne 236
- 2. Tworzenie organów zarządzających 238
- 3. Budowanie zdolności wojskowych 243
- 4. Budowanie zdolności cywilnych 251
- Pytania i problemy 255
- Bibliografia 255

Rozdział IX. Izabela Wróbel

Polityka Unii Europejskiej w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych 257

- 1. Pojęcie i zakres przedmiotowy europejskiej polityki w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych 257
- 2. „Kamienie milowe” z Amsterdamu i Tampere – założenia i rzeczywistość 265
- 3. Bilans wspólnych 5-letnich osiągnięć w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych 268
 - 3.1. Polityka graniczna i wizowa 270
 - 3.2. Polityka azyłowa 272
 - 3.3. Polityka imigracyjna 277
 - 3.4. Współpraca sądowa w sprawach cywilnych 280
 - 3.5. Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych 283
- 4. Przyszłość europejskiego obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości 288
 - 4.1. Konstytucja dla Europy – klucz do przyspieszenia integracji 288
 - 4.2. Perspektywa Komisji Europejskiej – trzynastcie priorytetów 291
 - 4.3. Wspólna perspektywa państw członkowskich – *Program haski* 293
 - 4.4. Perspektywa narodowa – przykład Polski 298
- Pytania i problemy 299
- Bibliografia 299

Rozdział X. Zbigniew Rudnicki**Edukacja europejska 301****1. Istota i aspekty formalnoprawne edukacji europejskiej 301****1.1. Formalnoprawne podstawy wspólnych działań w dziedzinie edukacji europejskiej 305****2. Formy i przejawy edukacji europejskiej 309****2.1. Zrównanie szans edukacyjnych 309****2.1.1. Edukacja dzieci imigrantów 310****2.1.2. Równe niezależnie od płci prawa w sferze edukacji 311****2.1.3. Edukacja niepełnosprawnych 311****2.1.4. Walka z analfabetyzmem 312****2.1.5. Ochrona życia i zdrowia uczniów 312****2.2. Poprawa jakości kształcenia 313****2.3. Kształcenie nauczycieli 314****2.4. Europejski wymiar nauczania 314****3. Wysiłki na rzecz ujednoczenia modelu edukacji europejskiej 315****3.1. Proces boloński 317****3.2. Deklaracja bolońska 318****3.3. Deklaracja praska 321****3.4. Deklaracja z Salamanki 322****3.5. Konferencja w Bergen 324****4. W stronę europejskiego minimum programowego 326****4.1. Programy promujące „Europę Wiedzy” 327****4.1.1. Program Sokrates 327****4.1.2. Program Comenius 328****4.1.3. Program Erasmus 328****4.1.4. Program Leonardo da Vinci 329****4.1.5. Program Tempus 329****Pytania i problemy 331****Bibliografia 332****Indeks 334**